

היינו דאמר רבי יוחנן ד"אם הניח בהמה לשני בניו
אין ממירין בה"⁽¹¹⁾, משום דהויא להו

שהוא נחשב כקרוב דשותפין, ושותפין לא מצו א-1
ממירין.

אלא אי אמרת לא קניא להו קרבן האב ליורשיו,
אלא הוא נשאר קרבן אביהם, אמורי נמי לימרו!
שהרי קרבן יחיד הוא, ולמה אמר רבי יוחנן שאין
ממירין בו?⁽¹⁾

ומתריצין: באמת אין קרבן האב נקנה ליורשיו, ובכל
זאת אין להקשות למה אינם ממירין בו, כי שאני
התם, בשני יורשים, שאפילו אם אינם שותפים

כמשמעות דברי רב אשי, הרי אין היורשין יכולים
להקריב את המנחה שירשו מאביהם, שהרי "נפש כי
תקריב קרבן מנחה" אמר רחמנא – למעוטי
שותפין!⁽⁹⁾

וכן יקשה מאידך – וכי יתכן לומר שהיורשין מביאין
קרבן אביהם ואינו נחשב קרבן השותפין כי לא קניא
להו ליורשין קרבן אביהם? והאמר רבי יוחנן: הניח
קרבן בהמה לשני בניו ומת – קריבה על ידם,
ואין ממירין בה, שאם המירו בה בהמת חולין
אחרת אין אותה בהמה נעשית קרבן תמורה, כי
הממיר בקרבן השותפים אינו עושה תמורה⁽¹⁰⁾.

אי אמרת בשלמא קניא להו ליורשין קרבן אביהם,

לגבי תמורה פסק [בפ"א מתמורה ה"ה] שאין היורשים ממירים
משום שהם שותפים בה.

והעלה מכח זה שפסול השותפות במנחה הוא בהפרשה,
ואם הפריש האב יכולים בניו להביאה, אך בתמורה החסרון
הוא בהמרה של שותפין, ולפיכך אף שירשוה מאביהם אינם
יכולין להמיר. [ולהלן נביא את דברי הלחם משנה בישוב
סתירה זו].

ולהלן [ריש דף ו'] נבאר שחסרון השותפות בהמרה הוא
מדיני הבעלים, ולא רק משום שהקרוב הוא קרבן השותפין.
אולם במנחה מסתבר שהיא מדיני המנחה, שאין הנידון בזכות
בעליה, אלא בפסול המנחה להקטרה, ויש להטעים בכך את
החילוק הניל, ששותפות הבעלים נחשבת אפילו כשיש להם
רק כפרה מקופיא, כי לכל אחד יש חלק בקרבן וגורם שלא
יוכל השני להמיר בקרבן שאינו שלו. אבל במנחה שהוא פסול
בקרבן, יתכן שבכפרה מקופיא אינו נחשב כשותף, ואינו פוסל,
[ורק בהמרה התחדש מקרא שכפרה מקופיא נחשבת בעלות
להמרה]. וראה להלן ו א בהערות לתור"ה מקופיא.

11. הגרי"ז תמה שהרי מדברי רבי יוחנן משמע להיפך, שירוש
אינו קונה, כי למה דקדק לומר שהניח לשני בניו, ומשמע
שאלו היה בן אחד היה ממיר, ולפיכך שני בניו נקראו
שותפין, אף אם אינם קונים את הקרבן. [שאלו רצה לומר
שהם שותפין מפני קנינם בקרבן, יכל לומר שאחד ממיר,
וממילא שנים הם שותפים].

ולפיכך ביאר שבקושיא סברה הגמרא שאין חסרון השותפין
במעשה ההמרה, אלא שבקרוב של שותפין אין תמורה,
ולפיכך אף אם הם שותפין בבעלות לגבי תמורה, שכל יחיד
מהם יכול להמיר, עדיין אם לא קנו בירושה אין זה קרבן של
שותפין שאינו בהמרה. וראה עוד להלן.

1. הקרן אורה תמה שהרי אם אינם קונים בירושה [ולפי ההוא
אמינא גם לא מתכפר בהם כלל] כיצד יעשו תמורה והרי אינם
בעלים כלל. והגרי"ז ביאר שגם בהוא אמינא ידעה הגמרא
שיש לו זכות להמיר, שהרי נאמר אם המיר ימיר לרבות יורש,
רק דמקשינן שאינה נחשבת כשותפות כי לא קניא, ואין לו

9. בקרן אורה וחזו"א הקשו למה הם יורשים כלל את המנחה,
הרי אם אין בה שותפות דין הוא שלא ירשוה ולא יפסלוה.
וביאר קושייתם, שהרי לכאורה המעבב בשותפות הוא
ההפרשה וההבאה שצריך היחיד לעשות, ואם כן כשהפרישה
האב וירשוה בניו למה תפסל המנחה, והרי עדיף שלא תהיה
להם בעלות להקריבה, וממילא יוכלו להקריבה. [ראה בצאן
קדשים, בהערה 9 ובהערות לתוס' ד"ה ולא, שכתב כן].

ובהכרח שחסרון הבעלים במנחה מעבב את הקרבתה, ואף
אם הופרשה על ידי בעלים אחד, כיון שהבאתה על ידי
שותפין הם אינם יכולים להיות בעלים על מנחה, נמצא שאין
עליה בעלים ואינה קריבה, כיון שאין קרבן בלא בעלים, כי
הקרבת הקרבן היא לצורך בעליו. וכן כתב בחתם סופר [נדריים
לד ב].

אך בקרן אורה נקט שאילו היה ליורש קנין בקרבן אביו,
היה הקנין חל אפילו אם היה גורם לפסולו. וכן משמע מלשון
הגמרא שלא מקשינן על דברי רבי יוחנן עצמו שאמר "אין בה
שותפות" אלא על הדקדוק "ואי סלקא דעתך קניא להו נפש
אמר רחמנא", והיינו שבדברי רבי יוחנן יתכן לבאר שהחסרון
הוא בהפרשת המנחה על ידי שותפין, אבל כשירשו מנחה
שהפריש אביהם יכולים להביאה, ואדרבא כוונת רבי יוחנן
שאין בה חסרון של שותפות. ורק מהדרשא של "נפש" שמענו
שותפות מעבבת גם בהקריבה. וראה בהערה 7 על תוס'.

ועוד דן בקרן אורה באופן שלא הניח מנחה, אלא בניו
הפרישו ממעות שהניח להם מנחה לחובתו, אם נחשבים
כשותפין בה ואינה קריבה, ולפיכך אינם צריכים להפרישה
כלל, או שאין להם קנין בה וצריכים להפרישה. ולפי המבואר
לכאורה ממה נפשך אינם צריכים להפרישה, כי אם יהיו
בעלים הרי זו שותפות, ואם לא יחשבו כבעליה, הרי זה עיקר
הטעם לפסול, מפני העדר הבעלות. אולם יתכן שרק אם קנו
בירושה נחשבת כמנחת שותפין, אבל אלו שהפרישו לכפרת
יחיד, נחשבת כמנחת האב. וראה במיאירי [יומא נ"א] שחטאת
השותפין תלויה במתכפר ולא במקדיש.

10. בצאן קדשים תמה על סתירת דברי הרמב"ם שלענין
מנחה פסק [פי"ד ממעדה"ק ה"ג] שירוששים מביאין אותה, ואילו

ומתריצין: **שאני מעשר שני, דגבי אבהון נמי איתיה בשותפות.** כיון שמעשר שני של שותפין חייב בחומש, לפיכך לשון יחיד הכתוב במעשר מתייחס גם לרבים, ואין הפסוק "אם גאל יגאל" נדרש למעט שני יורשין. מה שאין כן בתמורה, שרק בקרבן של יחיד אפשר להמיר ולא בקרבן של שותפים, ולפיכך נדרש לשון הכתוב "אם המר ימיר" לומר שדוקא יורש יחיד ממיר, וממעט שני יורשים מהמרה.

אמר ליה רב אסי לרב אשי: ומינה, ממה שלמדנו כי יורש אחד יכול להמיר, אפשר להוכיח כדברין, שיוורש קונה את קרבן אביו ויכול להתכפר בו. שהרי אי אמרת בשלמא קניא להו יורש לקרבן אביו, היינו דחד יורש, מיהא, מימר.

ולדבריו יתכן שגם בהוה אמינא ידעה הגמרא שיוורש יש לו כפרה, ולכן נקטה כי אפילו אם היוורש קונה את הקרבן יתכן שלא ימיר משום שהקדושה לא חלה ברשותו. ובמסקנא יתכן לבאר שהתגלה מ"אם המר ימיר" שמתחילת ההקדש נקבע שהקרבן מכפר לבעליו וליוורשו, וגם לגבי היוורש נחשב כהקדש בבית הבעלים. ולכן יורש ממיר. אולם **בשטמ"ק** [בתחילת ערכין ובתחילת תמורה] נקט שהמחלוקת אם יורש ממיר היא גם באופן שהיוורש הפריש מנכסים שהניח אביו, ולדבריו נחלקו בגדרי הבעלות הנצרכת להמרה, וזה גופא למדו מ"המר ימיר" שיש לו בעלות להמיר, אף שאינו מתכפר, ובהוה אמינא הבינה הגמרא שאפילו כפרה מקופיא אין לו.

3. **הראב"ד** בביארו לתו"כ [בחוקות פרשה ח' פ"ב י"ז] תמה, למה לי קרא לרבות שיוורש חייב חומש בפדיון מעשר, והרי לא גרע ממי שקבלו במתנה. והיריך, שבאמת אין חילוק אין ביניהם, וגילה לנו הפסוק שמעשר שני ממון בעלים הוא ויכול ליתנו במתנה ולהורישו ולכן חייבים עליו חומש, ודלא כרבי מאיר שאמר שהוא ממון גבוה, ואין היוורשים חייבין עליו חומש. ובאופן אחר כתב, שאפילו לרבי מאיר יתחייב היוורש חומש, כי אף שאינו קנינו להורישו, דין הבן כעומד תחת אביו, ומוסיף חומש בפדיונו כמו שמוסיף בפדיון הקדש אף שוראי אינו יורש מה שהקדיש אביו.

ותמה **הגרי"ז** על דבריו מקושת הגמרא בסוגיין, שהרי בשלמא לתירוץ השני מדמים את דין יורש מעשר שלא יוסיף חומש כשם שיוורש הקדש אין ממירין, כי באמת אינו אלא עומד תחת אביו. אך לפי התירוץ הראשון הרי מדובר ביוורש גמור שדינו כמקבל מתנה מהיכי תיתי לדרוש שלא יהיו שנים גואלים, והרי אין שייכות בין יורש אחד לשני, וכמו שלא הקשו על כל שני שותפין כך אין להקשות על יורש מעשר.

ובאבי עזרי [פ"א מתמורה ה"ה] כתב שכל דברי הראב"ד בתירוץ הראשון הם רק למסקנת סוגיין שיוורש ממיר מפני

בקרבן הם אינם יכולים להמיר בו, משום דאמר קרא "אם המר ימיר" – לרבות את היוורש שממיר בקרבן אביו. ורק יורש אחד ממיר, ואין שנים יורשים ממירין! וגזירת הכתוב היא ששני יורשים אינם ממירים אף על פי שאין הם שותפים בקרבן⁽²⁾.

מתקיף לה רב יעקב מנהר פקוד: אם דרשת מ"המר ימיר" שמשמעותו למעט ולהעמיד את הכתוב דוקא ביוורש אחד ולא בשני יורשים, אלא מעתה, **גבי מעשר שני, דכתיב בו לגבי פדיונו, "ואם גאל יגאל"**, ודרשינן לרבות את היוורש שמוסיף חומש כשפודה את מעשר אביו [ואינו כאדם זר הפטור מחומש], האם הכי נמי נדרשנו ללמד שרק באופן שיש יורש אחד – גואל ומוסיף חומש, ואין שנים יורשים גואלין ומוסיפים חומש!⁽³⁾

בעלות בגוף הקרבן. ועל כך מתרצינן שגילה הפסוק שמלבד הדין שאין עושיין תמורה בקרבן בעלים, נוסף גם דין שאין שותפין עושים מעשה תמורה. וכן משמע מלשון רש"י, שאף על גב דלא קניא להו גזירת הכתוב היא ששני יורשין אין ממירין.

אולם **דבר אברהם** [ח"א י"ד ז'] פקפק בזה, שהרי רב אסי בסמוך מקשה אם לא קניא היכי מימר, והרי רק המתכפר עושה תמורה, ולמה הוצרך לטעם זה, והרי אין צריך בעלים כלל. [והגרי"ז ביאר שזו גופא קושיית הגמרא, שלא יתכן שתתן התורה זכות המרה למי שאינו בעלים, שהרי אפילו בעלים אינו ממיר אלא אם הוא מתכפר].

ולכן הסיק שגם בהוה אמינא סברה הגמרא שיש ליוורש בעלות בגוף הקרבן, ולכן יורש יכול להמיר, ובשני יורשין גילה הכתוב שבעלות זו נחשבת שותפות שלא ימירו שני יורשים. ועל כך מקשינן שהרי צריך בעלות לכפרה, ורק השותפות ככפרה מעכבת בהמרה, ולא השותפות בהקדשת הקרבן. ולכן מקשה רק משום "שמתכפר עושה תמורה", כי אילו מקדיש עושה תמורה יכל היוורש להמיר. [וכן משמע בקרן אורה ע"ש].

2. בגמרא לא התבאר אם מדובר באופן שהיוורש ירש מאביו קרבן שכבר הופרש, או באופן שהבן הפרישו מנכסים שהניח אביו. ורש"י בתמורה [ב א] כתב שיוורש ממיר בקרבן שהפריש אביו מחיים, ומשמע שבאופן שהפריש הבן לשיעבוד האב לכולי עלמא יכול להמיר, ואין צריך קרא. וביאר **הגרי"ז** [שם] שטעמו כמו שאמר רבי עקיבא בתמורה [ז א] שרבי יהודה סובר שיוורש אינו ממיר משום שאין ההקדש בבית הבעלים שהקדישו. וכמבואר לעיל [ה ב הערה 7] שכן מתכפר בקרבן אביו אף שאינו בעליו, אך כשהיוורש עצמו הפרישו, הרי הוא בעליו ופשיטא שיוכל להמיר כי נעשה ההקדש ברשותו. וכן מבואר בסוף ביאור **הראב"ד** לתורת כהנים פרשת בחוקותי, ע"ש.

המרה נחשב דוקא המתכפר ל"בעל הקרבן", ולא המקדיש אותו.⁽⁴⁾

ועוד הלכה אמר רבי יוחנן: **התורם משלו על של חבירו**, שמתקן את תבואת חבירו מאיסור טבל על ידי שקורא שם תרומה על תבואה שלו כדי להתיר את תבואת הטבל של חבירו – **טובת הנאה** היא שלו, שיכול המפריש ליתן את התרומה לאיזה כהן שהוא חפץ ליתן.

ומההלכה הראשונה שאמר רבי יוחנן, שרק המתכפר עושה תמורה, מוכח שהיורש קונה את הקרבן. שהרי אם אינו קונה, אינו יכול להתכפר בו, ואם אינו מתכפר בו, כיצד הוא יכול להמיר בו?

ודחינן: אין זו ראייה לרב אשי, כי אף אם אין היורש קונה את קרבן אביו שיהיה נחשב כבעליו ממש להתכפר בו כפרה גמורה כמו שהיה מתכפר בו אביו, שכן **מיקבעא לא מכפרא** – שאין בו כפרה "קבועה" וגמורה ליורש, מכל מקום **מקופיא מכפרא**

אלא אי אמרת לא קניא להו ליורשים, ואינם יכולים להתכפר בו, אם כן, אפילו באופן שיש רק יורש אחד היכי מצי מימר, והרי מצינו שרק התכפר יכול להמיר! כי –

והאמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן שתי הלכות:

האחת, יכול אדם להקדיש קרבן כדי שיתכפר בו חבירו ולא המקדיש עצמו. אלא, שיש דינים בקרבן הוה ששייכים למקדיש, ויש ששייכים למתכפר.

מצד אחד, אם נפל מום באותו קרבן, ובא לפדותו, הרי אם המקדיש פודהו, הוא **מוסיף חומש** [כדין "בעל הקרבן" החייב להוסיף חומש על הפדייה]. ואילו אם המתכפר פודהו, הרי הוא נחשב כאדם זר, הפטור מלהוסיף חומש.

אך מאידך, אם בא להמיר באותו קרבן – רק **המתכפר עושה** בו תמורה, שכך הדין בתמורה שרק "בעל הקרבן" יכול להמיר ואין אחר ממיר, ולגבי דין

נחשבים כבעלי הקרבן, הרי היינו רק מדיני ממונות, ולכן אינם יכולים להמיר שדינם כמקדיש, ולא ככהנים, כי חלקם אינו מדיני הקרבן. וראה בהערה 1. [וקושיא זו היא בין לדעת רבנן שבעל הממון אינו עושה תמורה, ובין לדעת רבי עקיבא שהכהנים לא ממירים מפני שלא נעשה ההקדש בביתם, ונמצא שרק אם יורש ממיר מצד כפרתו אינו צריך שיהא ההקדש אצלו, אך אם בא להמיר מפני קנינו, יהיה דינו ככהנים].

ובשפת אמת כתב שאין כוונת הגמרא להוכיח שיש יורש אינו עושה תמורה כמקדיש. אלא אף אם מקדיש עושה תמורה, יורש אינו עושה, כי אינו נחשב אפילו כמקדיש, והכוונה להוכיח שאין אדם אחר עושה תמורה. ולכן נקטה הגמרא "אי לא קניא".

אולם **בקרן אורה** נקט שיש יורש נחשב כמקדיש אפילו אם לא קנה, ואין הקרבן נחשב שאינו שלו. וכוונתו לומר, שלולי דברי רבי יוחנן לא גרע היורש מאחר שנתן לו המקדיש רשות להמיר שיכול להמיר [כמבואר ברמב"ם פ"א מתמורה ה"ג, וראה מנחת חנוך שיא], כי אין צריך בעלות להמרה אלא לפי רבי יוחנן שרק המתכפר עושה תמורה. וכן כתב החזו"א [ל סק"י] בטעם שהבעלים ממירין בכור אף שאין להם בו כי אם טובת הנאה.

והגרי"ו ביאר כנ"ל, שדמיון היורש למקדיש הוא, שהתורה נתנה לאלו בעלות לענין המרה, ואם אין המקדיש ממיר אלא המתכפר, אין ההמרה תלויה בבעלות, שהרי אפילו הבעלים לא ממיר אלא כשהוא מתכפר, וזכות תמורה זו יורשים מאביהם. אך ברש"י לא משמע כן שכתב המתכפר הוא בעלים ידיה, ומשמע שמשום בעלותו הוא ממיר.

ובשפת אמת הקשה על מה שכתבו תוס' שהכהנים יכולים

שמתכפר מקופיא, וכיון שבמעשר לא שייך קנין מקופיא בהכרח שיש יורש גואל רק לפי רבי יהודה, ובודאי שגם שני יורשים גואלים. אך בהוה אמינא שעדיין לא נודע החילוק של כפרה מקופיא, ונקטה הגמרא שחידוש הוא מ"אם המר ימיר" שיש יורש אחד ממיר ושנים לא, הרי גם לרבי מאיר דין יורש מעשר לענין חומש כדין יורש קרבן לענין תמורה, ולכן מקשינן ששנים לא יגאלו.

אמנם דברי הראב"ד תמוהים מסוגיא בקידושין [כד א] שאשה פודה מעשר שני שירשה מאביה לדעת רבי מאיר, ומשמע שיש יורש פודה, ומבואר שם שאם האיש יורש מוסיף חומש, וראה **באבי עזרי** [פ"ה ממעשר שני ה"ב].

4. **תוס' בתמורה** [זו ב] כתבו שגם המתכפר יכול לעשות תמורה, אך בודאי גם הבעלים יכולים, שהרי שנינו שם שהכהנים אינם ממירין בחטאת ואשם, רק משום שלא זוכים בחלקם מחיים, ומשמע שאילו זכו בחלקם יכלו להמיר בו, אף על פי שאינם מתכפרים, מפני בעלותם, ולא התמעט מהאפשרות להמיר אלא המקדיש. ולכאורה תמוה שאם כן גם יורש יוכל להמיר שהרי הוא בעלים על הברש.

ובאבי עזרי [פ"א מתמורה ה"ד] כתב שלא אמרו תוס' אלא על מי שהוא בעל הקרבן מדיני הקרבן, ככהנים שיש להם חלק בו, ועיקר הזכות להמיר תלויה בכפרת המתכפר ולא בבעלותו. ונמצא שהמקדיש קרבן לכפרת חבירו, אף שהבשר שלו לענין אכילה, [כמו שהוכיח בקצה"ת ת"ן] אין זה אלא דין ממונות ולפיכך אינו נחשב בעל הקרבן לענין תמורה. וראה **בזכרון שמואל** [עב ב, יא] שנקט מסברא להיפך.

אלא שעדיין קצת תמוה אם כן למה הוצרכה הגמרא להקשות אי לא קניא היכי מימר, והרי אפילו אם היו היורשים

יכולים להקריבה ואין בכפרה הקלה הזאת שמתכפרים בה היורשים כדי לעשותה כ"מנחה של שותפין", שאינה קריבה⁵.)

איבעיא להו: קרבנות שנזבחו שלא לשמן, ששנינו לעיל שהם כשרים אלא שלא עלו לבעליהם לשם

— מכפר לו הקרבן כפרה קלה, "צפה" [לשון "צפה" הוא לשון דימוי לכפרה קלה, שאינה גמורה ומוחלטת], ודי בכפרה הקלה הזאת כדי שיוכל היורש להקרא בעל הקרבן ולהמיר בו.

אך מאידך, כאשר שני יורשין יורשים מנחה, הם

ללמד שכפרה מקופיא נחשבת כבעלות גם לתמורה ונמצא שהם שותפים ולכן אין ממירים. ולמסקנא אין צורך לגזירת הכתוב של "אחד ולא שנים". אך לגבי מנחה אין המיעוט ממעט כל "שנים", אלא רק אם אינם בכלל "נפש", והיינו רק כששניהם מתכפרים בקרבן כפרה גמורה, ולא מקופיא. (וראה **בחיודשי הגר"מ הלוי פ"ב ממעילה ה"ה והט"ו**.)

ובקין אורה כתב שלמסקנא סברא היא שהם שותפין, ואין צריך אפילו לקרא של "המר ימיר" וטעמו כמבואר לעיל שבהוה אמינא סברה הגמרא שירוש ממיר מפני בעלותו ולפיכך צריך למעט שותפין מקרא, כי כל אחד ממיר מצד חלקו ואין סתירה בין המרותיהם. שאינם על אותו חלק, אך למסקנא שממיר מחמת כפרתו, הרי ממיר בכל הבהמה, ומסברא אין שותפין יכולין להמיר שתי המרות על חלק אחד. [ואמנם אחד מהם יכול להמיר, כמבואר ברמב"ם ששותף שהמיר לוקה, ועל כך צריך את המיעוט].

אולם **השפת אמת** ביאר בדעת הרמב"ם שכפרת קופיא אינה עושה את היורשים שותפין, ולכן יכולים להקריב את המנחה, אלא שהתמורה תלויה רק במתכפר, ולא משום שהכפרה נותנת לו בעלות, ולכן גם שותפות בכפרה מעכבת שלא ימירו. וראה **באבן האול** בהשטמות למעה"ק פ"ד שכתב כן.

ובקהילות יעקב חילק באופן נוסף על פי דברי הרמב"ם (פ"ו ממעילה) שהמביא מנחה מן הקדש לא מעל כי אין בה זריקת דם לכפר עליו, וביאר שבמנחה אין הוצאה מרשות הקדש כי אינה כפרה אלא הזכרה לטובה, ולכן אינה עושה שותפות ליורשים במנחה, אך בזבחים שעיקרן לכפרה גם כפרה מקופיא עושה שותפות. וכתב שנפקא מינה בטעם זה למנחת חוטא שמכפרת שלא יביאה שני יורשים.

ומו"ר הגרא"ל אמר שאף אם כפרה מקופיא נחשבת כשותפות, מנחת שני יורשין קריבה, משום שאם לא תקרב נמצא שוב שאינם שותפין, ובהכרח שבאופן זה שהבעלות מעכבת את ההקרה, דינה כמנחת גר שקריבה בלא בעלים.

ב. החזו"א [א ה] הוכיח שירוש המתכפר מקופיא בקרבן אביו צריך להביא נסכים משלו, [שלא כתו"ט מנחות פ"ט מ"ז שמביאין רק משל אביו], שהרי אמרו במנחות [נא ב] כי גר שמת ולא הניח נסכים מביאין משל ציבור, ואילו יש שיעבוד גם לנסכים היו מביאין מנסכיו שהשתעבדו, וכן נקט **במקדש דוד** [י ג], ובפשוטו הטעם לכך משום שאין הנסכים חלק מהקרבן, ואינם חיוב שחל על הבעלים בשעת הנדר, אלא חיוב על המביא, וכן משמע במנחות [צב א] שאפילו אם יורש אינו ממיר ואנו סומך עליו להביא נסכים. וראה **אור גדול** [למשניות מנחות, שם] ובשו"ת **עונג יו"ט** [פו בהגהה] ובקריית **ספר** [פ"ד ממעה"ק ה"ט] **ובאבן האול** [פ"ו מפסחמ"ק ה"ד].

להמיר, והלא שותפין הם, ושותפין אינם ממירים. ולכאורה מוכח שרק באופן שזכותם בהמרה היא מפני שהם מתכפרים נחשב כל אחד כבעלים על כל ההמרה מפני בעלותו על כל הקרבן לכפרתו, ולכן אין שני דיני המרה בקרבן אחד, וזה הטעם שאין שותפין ממירים. אך כהנים שממירים מפני בעלותם בבשר נמצא שכל אחד ממיר בחלקו, ויחדיו ממירים בכל הקרבן, ובוה גם שותפים ממירים, וראה בסמוך.

5. האחרונים דנו בביאור מסקנת הסוגיא לדעת רש"י תוס' והרמב"ם.

רש"י פירש שכפרה מקופיא דיה כדי שיוכל להמיר, אבל אינה נחשבת כמנחת שותפין, כי לא קנו היורשין ואין להם בעלות בקרבן אביהם. ולביאורו נמצא שהטעם שאין שני יורשים ממירים אינו משום שותפות, אלא מגזירת הכתוב שירוש אחד ממיר ולא שנים. [וכן נקט הגרעק"א ראה בהערה 3 לתוס'.]

ובלחם משנה [פ"ד ממעה"ק ה"ג] ביאר שהחילוק בין מנחה לתמורה, הוא, ששותפות הפוסלת במנחה היא בבעלות על הקרבן, ואילו לגבי הזכות להמיר די שהוא מתכפר, ובכפרה מקופיא נחשב מתכפר ולא בעלים. **ובקהילות יעקב** תמה שהרי כתבו תוס' בתמורה [שם] שגם הבעלים עושים תמורה, ומסתבר שאין שני דיני תמורה, משום מתכפר ומשום בעלות, אלא שהמתכפר נחשב בעלים להמיר, ואם כן תמורה שבכפרה מקופיא נחשב מתכפר ולא בעלים [שאינו שותף במנחה].

ולכן ביאר כדרך **החזו"א** [א' ו'] שאין הקרבת הקרבן לשם היורש, כי לא הופרש הקרבן לשם כפרתו, ורק עצם הקרבת קרבן שהוא בעליו מכפרת לו מקופיא ומשום כך הוא ממיר, כי על ידי ההקרה נחשב כבעלים, ושני יורשין אינם ממירים כי הם שותפין אף למסקנא.

אך במנחה שהשותפות פוסלת בהקרבתה, אין שותפות של בעלות יורשין פוסלת, כי אינה קריבה לשמם, ואף בלי בעלותם היתה קריבה, ואין כפרתם אלא מפני שקרב קרבן שבעלותם, ועצם השותפות בבעלות אינה פוסלת במנחה, אלא רק ההקרה לשם השותפין.

ההכרח לביאור זה, הוא משום שמסקנת סוגיין באה ליישב את ראית רבי אלעזר לריש לקיש מקרבן יולדת שבא לאחר מיתה, שקרבן כשר אף שאינו מרצה. והיינו שכפרה מקופיא היא בקרבן שבא שלא מכח בעלות המתכפר, ובא אפילו שלא לשם ריצו, רק שבעל הקרבן מתכפר מקופיא. וראה **שטמ"ק** [אות י'].

והרמב"ם [פ"א מתמורה ה"ה] כתב שירשים אינם ממירים מפני שהם שותפין. [וכן משמע בתוס' בקושייתם השניה, עיי"ש]. וכתב **הלחם משנה** [שם] שבתמורה נאמר המר ימיר

מהמשנה שלא כיפרו, משום דהכי קא קשיא ליה על הבאת השני יותר מהבאת ראשון –

אי אמרת בשלמא לא כיפרו בהקרבת הראשון, עדיין אפשר להבין למה מקריבים את שניהם, כי הקרבן הראשון, שנשחט **שלא לשמו** – **מכח לשמו קאתי!** שהרי הפרשתו היתה כדי להתכפר בו, ואף על פי ששחטו שלא לשמו ושוב אינו מכפר, בכל זאת עצם הקרבן קיים, ויכול להקריבו משום שבשעת הפרשתו הופרש לשמו והיה ראוי לכפר. אך כיון שלא התכפר בו מחמת ששחטו שלא לשמו, הרי הוא צריך להביא קרבן שני, שהוא בא לכפר.

אלא אי אמרת כיפרו בעליו בראשון על אף שנזבח שלא לשמו – **שני למה הוא בא?** הרי אין בו צורך כלל! וזה היה הכרחו לומר שקרבנות שנזבחו שלא לשמן אינם מכפרין.

איבעיא להו: קרבן עולה שנזבח כהלכתו לשמו, שמכפר על ביטול מצות עשה, האם אפילו **אעשה דלאחר הפרשה** [שעבר על מצות עשה לאחר הפרשת העולה] **מכפרא**, או שהוא מכפר רק על מה שעבר לפני ההפרשה, אך מה שעבר ועשה לאחר ההפרשה **לא מכפרא**.⁽⁷⁾

חובה, וצריכים לחזור ולהביא קרבן אחר, האם כיפרו אותם קרבנות על מה שבאו [על החטא שהובאו עליו, כגון מי שהפריש עולה כדי לכפר על עבירת עשה], ושוב אין בעליהם צריך לדאוג מן היסורין, אלא שחייב הבעלים להביא קרבן נוסף כדי לצאת ידי חובה, או **לא כיפרו**, וכל עוד לא יביא את הקרבן האחר, הרי הוא צריך לדאוג מן היסורין הצפויים לבוא על מי שעדיין לא התכפר?⁽⁶⁾

אמר רב שישא בריה דרב אידי: מסתברא דלא כיפרו. דאי סלקא דעתך כיפרו, קרבן שני, ששנינו במשנה שלא עלו לבעלים לשם חובה וצריכים להביא קרבן נוסף – **למה הוא בא?** והרי אם התכפרו הבעלים בקרבן הראשון ואין להם יותר צורך בכפרה, על מה יבוא הקרבן השני?

ומקשינן: **ואלא מאי הוכחת שקרבנות שנזבחו שלא לשמן לא כיפרו,** אם כן יקשה לך מאידך, **למה** הקרבן הראשון שנזבח שלא לשמה הוא קרב, והרי כיון שאינו מכפר, למה נקריבנו? [וראה בתוס' שהקשו דהיינו קושיית ריש לקיש – אם אינן מרצין למה הן באין?]

אמר רב אשי: רב שישא בריה דרב אידי הוכיח

בעליו, שנעשה עולה כי אין בעלים שמחויב להביאו. **ב. רש"י** כתב שנפקא מינה בספק הגמרא שלא ידאג מן היסורים בינתיים, וכתב **בצאן קדשים** שכוונת רש"י ליישב קושיית תוס' [ד"ה אלא] שהדחיה לראית רב שישא "אם לא כפר למה הוא קרב" היא קושיית ריש לקיש לעיל, ואם כן למה לא יישבה הגמרא דדרשינן מ"מוצא שפתיך" שהראשון כשר ואינו מרצה. ולכן ביאר שהגמרא כאן הוסיפה לדון שמא אף שאינו מכפר לגמרי, שמא מרצה ומגין מהיסורים.

ובקרבן אורה תמה אם כן מה דחה רב שישא בר אידי שאם הראשון מרצה, למה צריך את השני. והרי הראשון רק מכפר מהיסורים, וצריך את השני לכפר. ולכן נקט ש"כיפר" היינו מכפר לגמרי, [והקרבן השני בא לקיים חיובו], וכוונת רש"י לבאר מה נפקא מינה בספק הגמרא, והרי בין כך ובין כך יתכפר או בראשון או בשני, ולכן כתב שנפקא מינה שלא ידאג בינתיים מהיסורים. [וראה **זבוח תודה** שהוסיף נפקא מינה, אם צריך לעשות את השני לשם חטא].

והגרי"ד סולוביץיק הקשה למה לא נקט רש"י נפקא מינה למחוסר כיפורים אם כפר לו האשם ויכול לאכול בקדשים. והוכיח מכך שאף אם כיפר הראשון אין זו כפרה גמורה לענין אכילת קדשים, עד שיביא את השני.

7. החזו"א [א' ו'] העיר כיצד דנה הגמרא אם עולה אינה מכפרת אחרי הפרשה, והרי מצינו שהירושם מתכפרים בקרבן אביהם, [והיינו בין שעברו אחר הפרשה, ואפילו עברו קודם

ומו"ר הגרא"ל נקט שאין ראיה לחיוב הירוש מגר שמת, שהרי שיעבוד על הנכסים אינו מחיל הקדש, ולפיכך רק במקום שיש יורש מוטל עליו להפריש את הקרבן כדי להגבות את השיעבוד להקדש, ויתכן שגם הנסכים בכלל. אולם השיעבוד על נכסי הגר הוא חיוב שחייבו את הוזכה בהן להגבות מהם קרבן, וכיון שבשעת מיתת הגר לא חל חיוב זה על שום אדם, שוב אינו מתחדש חיוב חדש בזכותו אלא כפי השיעבוד, ולכן נסכיו באין משל ציבור. וראה לעיל [ד' ב הערה א].

6. בחזון יחזקאל [ריש זבחים] ביאר שהצד שלא כיפר הוא שהקרבן קרב רק מחמת קדושתו, ואינו מרצה כלל לבעליו אפילו כנדבה, [אף שדינו כעולת נדבה]. ולכן אמרו שאם אינו מכפר הרי הוא בא רק מכח לשמו, דהיינו מקדושתו הראשונה שהוקדש לשמו, ורק הקדושה נשארה בו אך אינו מרצה. והיינו כפירוש רש"י שההוכחה מכל זבח שנזבח שלא לשמו. ונעשה לנדבה כדינו.

וכן מוכח לדעת תוס' [ד"ה דאין] שביארו כי הוכחת הגמרא היא מאשם שאינו בא בנדבה, ולכאורה לדבריהם קשה לומר שבא מחמת תחילת הקדשו, שהרי אם מתו בעליו קרב עולה, ואיך נעשה במחשבת שלא לשמו כקרבן נדבה שאינו קיים בשאר אשם. ובהכרח שאין מחשבת שלא לשמה מנתקת את הקרבן מחובה לנדבה, אלא שאינו מרצה כלל, ואינו כקרבן שניתק לנדבה, אלא כקרבן חובה עם פסול לריצוי, ולכן הוא עומד בקדושתו הראשונה לנדבה, ואין דינו כאשם שמתו

ומפרשת הגמרא את צדדי הספק:

בשגגה ונדע לו על שגגתו, ולאחר מכן שוב אכל חלב בשגגה] בעי לאיתווי חדא חטאת בפני עצמה, שאין קרבן חטאת מכפר על כמה חטאים, ואילו הכא בקרבן עולה, כיון דאי איכא כמה עבירות עשה גביה, מכפרא קרבן עולה אחד על כלם, אם כן, יתכן שאפילו אעשה, על עבירת עשה דנעשתה לאחר הפרשה, נמי מכפרא.⁽⁹⁾

תא שמע מהא דתניא: נאמר בקרבן עולה "וסמן ידו על ראש העולה – ונרצה לו לכפר עליו".

מי אמרינן, מידי דהוי אחטאת – מה חטאת רק על חטא דקודם הפרשה, אין [אכן, היא מכפרת] אבל חטא דלאחר הפרשה לא מכפרת, אף הכא נמי בעולה, רק על חטא דקודם הפרשה, אין. אבל על חטא שנעשה לאחר הפרשה, לא.

או דלמא לא דמיא עולה לחטאת⁽⁸⁾, דחטאת על כל חטא וחטא [כגון אכל חלב ודם, או שאכל חלב

לכפרת חטאת, והיינו שאם נודע לו אחר הפרשה אינו מתכפר כאילו חטא אחר הפרשה.

ונמצא שהנידון בעולה הוא אם עולה לא מכפרת על חטא שאחר הפרשה מגזירת הכתוב שלא יכפרו על עשה שאחר הפרשה, או משום שלא הופרשה על חטא מסויים. ואמנם ספק הגמרא בעולה היה שייך גם בחטאת באופן שהפרישה על חטא אחר אם תעלה לחטא דומה שקדם לו. וראה עוד להלן.

9. **הרמב"ם** [פ"ג משגגות ה"ג] כתב: כבר ביארנו בהלכות פסולי המוקדשין שהמפריש חטאת על חלב שאכל, לא יביאנה על הדם שאכל ואם הקריב פסולה. יתר על זה אמרו, הפריש חטאתו על חלב שאכל אמש, לא יביאנו על חלב שאכל היום ואם הביא כיפר. **והכסף משנה** נקט שכונתו שכיפר על החלב שלא הופרש עליו. [וכן משמע במקור דברי הרמב"ם בכריתות כו ב ע"ש, ולהלן ט ב נרחיב בביאור הדרשא שנקט הרמב"ם]. **ובקרבן אורה** תמה מסוגיין שהרי חטאת אינה מכפרת על חטא שאחר הפרשה.

וצידד לחדש שכונת הרמב"ם שהביאו על חטא שאחר הפרשה בלבד, וטעמו שאם התפנה הקרבן מהחטא הראשון יכול לכפר על חטא אחר, ורק כשמכתפר על החטא שהפריש אינו יכול לכפר עמו על עוד חטא שאחר הפרשה. ודחה, שהרי להלן מוכיחה הגמרא מכבשי פנוי מעבירות שקודם הפרשה כיפר עליהן שהכבש השני פנוי מעבירות שקודם הפרשה כיפר עליהן הכבש הראשון. [ובאמת יתכן לחלק, בין חטאת שבאה רק לכפרה וכשאינה באה לכפרת הראשון חלה על שני, לבין כבשי עצרת שבאים לחובת היום ואין שום נקבע על הכפרה, ולכן דינם כעולה, שאף אם התכפרו החטאים לא יחול השני על מה שחטאו אחר הפרשה. וראה **אשר לשלמה** תניינא נ"ה].

ולפי מה שצידדנו בהערה הקודמת נראה לבאר, שבחטאת ששמה נקבע בהפרשה על חטא פלוני, אם מביאה על חטא אחר נפסלת משום שינוי קדש, אך יש בה דין נוסף שצריך להקריבה לשם אותו חטא, ולכן אסור להקריב חטאת חלב של אמש לשם חלב אחר שאכל היום משום שלא הופרש עליו, אבל שינוי זה אינו פוסלה כי לא נקבע עליה שם חלב שאכל אמש. אך בעולה, אילו צריכה הפרשה, אינו יכול לשנותה אחר הפרשה, כי בהקרבנה אינו צריך להביאה לשם חטא, כי אין שמה קרוי על החטא. ולכן הוכיחה הגמרא ממה שאינה מכפרת על עשה דסמיכה. אבל בחטאת יכול לשנות ורק אינו יכול לכפר בה חטא נוסף. וזו נראית כוונת הגר"ח [בכריתות

הרי לא נעשית ההפרשה לשם כפרתם, וראה **באבן האזול, ובערות הגר"י הוטנר לתו"כ** לדף ל ב, ובתורת הנזיר [פא א].

ולכן נקט שכפרת יורשים מקיבעא או מקופיא, היא רק ריצוי שיש לבעל הקרבן, וכאן בסוגיין הספק הוא על גוף הכפרה. אך קרבן יורש אינו בא לשם כפרתו, אלא שהוא מרצה לו משום שכל קרבן מרצה לבעליו.

ובאופן נוסף כתב לבאר על פי דברי תוס' [סוף ד"ה א] שמאחר שלבסוף קרב הקרבן לשם הבן, נחשב כמו שהופרש לשמו, ואין הבירור למפרע, אלא בעת שמתברר שאינו לצורך האב חלה הפרשה לבן, ולכן נחשב כעשה שאחר הפרשה. [ובפשטות יתכן שלכפרה מקופיא לא צריך הפרשה, ונידון הגמרא לעיל שמכפר אף מקיבעא הוא למסקנת סוגיין שעולה מכפרת אחר הפרשה].

8. מבואר בגמרא שקרבן שמכפר על כמה עשין מסתבר שהוא מכפר גם על עשה שאחר הפרשה, ואם מכפר רק על חטא אחד בהכרח שאינו מכפר אחר הפרשה.

ולכאורה הטעם לכך משום שקרבן הבא לכפר על חטא מסוים, בהפרשתו נקרא על שם החטא, ובא לכפר עליו. וזהו גדר החטאת, כמו שמצינו בחטאת יולדת שיכולה לכפר על כמה לידות, אך אם הופרשה על לידה אחת אינה מכפרת לאחרות. אך העולה אינה מתייחסת לחטא שבאה עליו, אלא בהבאתה לדורון מתכפר החטא שקדם לה, [וכפירש"י בד"ה כיון], ולכן כל חטא שקדם להקריבה נכלל בכפרתה, ואינו תלוי בהפרשה. [וראה תוס' בשבת עב. ד"ה כי, שנקטו ש אשם בא על עשה שאחר הפרשה, ובעולה יש סברא נוספת שהיא באה דורון, וצ"ב].

ולביאור זה נידון הגמרא הוא אם גם בעולה צריך הפרשה כדי לכפר, ולא תועיל ההפרשה לחטא שאחריה, ומסקינן שההפרשה נצרכת רק בקרבן שנקרא על שם החטא ולא בעולה.

אך מדברי רש"י [בד"ה אחטאת] משמע שהנידון הוא בגדר כפרת החטאת, שהרי כתב שחטאת אינה מכפרת אחר הפרשה דכתיב "או הודע אליו חטאתו", ובפסוק זה לא נאמר שדין החטאת שאינה מכפרת אחר הפרשה, אלא רק משום שצריך ידיעת החטא להפרשת חטאת, ומניין שאם הפרישה כדין אינה מכפרת לחטא שאחר הפרשה. ובהכרח שחטאת אינה מכפרת אלא על חטא שנודע לו, שקודם ידיעה לא נחשב כחטא העומד

ליה עשה דלאחר הפרשה. ומכאן אפשר לפשוט את האיבעיא, שהרי מוכח שאין העולה מכפרת על עשה שלאחר הפרשה.

ודחינן: אמר רבא, וכי מביטול מצות עשה דסמיכה קאמרת להביא ראיה שאינו מתכפר לאחר הפרשה? אין ראיה ממנו, כי שאני התם, דכל כמה דלא שחיט, ב"עמוד וסמוך!" קאי. שהרי עדיין לא ביטל את מצות הסמיכה, כי יכול לקיימה עדיין, עד שעת השחיטה.

אימת הוי ביטול מצות עשה? – רק לאחר שחיטה, שאחריה אינו יכול לסמוך.⁽¹¹⁾ והרי על ביטול מצות עשה לאחר שחיטה לא קא מיבעיא

ולכאורה תמוה, וכי סמיכה מכפרת? והלא אין כפרה אלא בדם, שנאמר "כי הדם הוא בנפש יכפר", שרק בזריקת הדם על המזבח מתכפר לו! אלא מה תלמוד לומר "וסמוך – ונרצה לכפר", לומר לך, שאם לא סמך ידו משום שלא נחשבה הסמיכה בעיניו אלא עשאה לסמיכה "שירי מצוה" [שאינה חשובה בעיניו כעיקר המצוה אלא כשירי מצוה, ולפיכך לא עשאה], מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר, ואף על פי שבאמת – כיפר

ומדייקת הגמרא מלשון הברייתא: מאי "כיפר" ומאי "כאילו לא כיפר"? מאי לאו, ד"כיפר" על עשה דקודם הפרשה, אבל לא כיפר אעשה דסמיכה, על ביטול מצות סמיכה,⁽¹⁰⁾ משום דהוה

כתי' במנחות צג ב "שלא סמך, כאילו לא כיפר מן המובחר, וכיפר כפרה כל דהו בדם", ועיין גם בריטב"א יומא ה. ובפירושי הראב"ד ורבינו שמואל לתוי"כ נדבא ד י, ונפקא מינה אם ראוי להביא קרבן אחר.

ומעצם נידון הגמרא אם חסרון הסמיכה מתכפר על ידי הקרבן, דייק מו"ר הגראי"ל שסמיכה היא חובת גברא ולא מדיני הכשר הקרבן, כי אילו היה זה חסרון בקרבן איך יכפר על חסרון עצמו. [נמה שמעלה הכתוב על כל הקרבן כאילו לא כיפר, היינו משום שהגברא לא התרצה].

וכן משמע מדברי רש"י להלן [לג א] שכתב כי אשם מצורע אין בו חיוב סמיכה מן התורה כי אינו בכלל אשמות שהרי אינו בא אלא להכשיר. ותוס' הקשו עליו שהרי למדו מחטאת לאשם למתן דם ואימורין, ונלמד גם סמיכה. ומשמע שרש"י חילק וסבר שסמיכה אינה מדיני הקרבן אלא רק לכפרת הבעלים, ולכן קרבן מצורע הבא להכשיר ולא לכפר אינו טעון סמיכה. [נראה זרע אברהם כ' יט – כח, וחזון יחזקאל בסוף המסכת, וכתבי קה"י החדשים זבחים סי' ח].

אך בתוס' במנחות [סא ב] משמע שסמיכה היא מדיני הקרבן, שאילו לא נאמר מיעוט שאין סומכין על קרבן עכו"ם, הוה אמינא שעכו"ם ואשה שאינם יכולין לסמוך יסמוך אחר בשבילם, ובהכרח שאינו מחובת גברא, אלא מדיני הקרבן, ואם ירצה, יוכל להביא קרבן אחר ולסמוך עליו, אף על פי שעל ידי זה הראשון נפסל. וכעין מה שאמרו במנחות [סד א] לגבי הבאת בהמה שמינה אחר שהראשונה נמצאת כחושה.

וכן משמע מדברי הגרעק"א [בחגיגה ד ב] שדן בשאלה האם יש איסור חולין בעורה בסמיכה על חולין. וזה גם מקור ספיקו של המנחת חינוך [קטו] אם היורש קרבן אמו צריך לסמוך, או כיון שלא חל חיוב סמיכה על קרבנה גם הוא לא יסמוך. וכן נראה בכתבי הגרי"ז להלן [מ א, וראה להלן עד ב תוד"ה ודא]. ומדוקדק כן מלשון הברייתא "וכי סמיכה מכפרת", ואילו היא באה לכפר, היה יכול לומר כי אף שאינה מעבבת אינה מכפרת. וראה מה שדייק בשפת אמת מתורת כהנים.

11. לכאורה תמוה למה נחשבת סמיכה כעשה שאחר שחיטה, והרי אז רק מתברר למפרע שלא נעשית הסמיכה עד השחיטה,

כו, סי' שע, ולגבי ההוכחה מכבשי עצרת ראה הערה בע"ב]. ולפי ביאור זה ביאר מה שציין הרמב"ם להלכות פסולי המוקדשין, אף ששם [בפס"י ה"ז] הוכחה הלכה זו של חטאת דם לשם חטאת חלב רק לגבי שינוי קודש במחשבתו, ולא באופן שהבעלים רוצה להתכפר על חטא אחר, אלא שכוונתו כי גם הפסול בשינוי קודש

יסודו הוא משום שקרבן חטאת נקרא על שם החטא, ואם משנה במחשבתו ממה שפועל הקרבן הרי הוא נפסל בכך. אבל אם היה השינוי חל, לא היה הקרבן נפסל, כי היה נקרא בשם אחר, ולכן מחלב לחלב שחל בו השינוי, כשר בדיעבד, כי אינו משנה במחשבתו משם הקרבן. וראה עוד להלן ז. הערה 7.

ואמנם כל קושית הקרן אורה היא מפני שסבר שיש בחטאת דין הפרשה על חטא, וכנ"ל, ולפיכך אף אם כבר עבר על חטא נוסף חלה הפרשה רק על מה שהפרישו. אך אילולי כן, יתכן לומר שנידון הסוגיא אינו על עצם הפרשה, אלא שאינה מכפרת על עשה שקודם לה, והרמב"ם כתב שמכפרת באופן שאכל היום חלב ואחר כך הפריש חטאתו על חלב של אמש, ונמצא שגם חלב של היום נאכל קודם הפרשה והחטאת יכולה לכפר עליו, ואין בה אלא חסרון הפרשה על החטא.

הגרי"ד סולוביצ'יק הקשה מהיכי תיתי שיתכפר על חלב של היום יותר מעל של אמש. [ולביאור הגרי"ח הג"ל הטעם פשוט, משום שעקר את הקרבן מחלב של אמש להיום], וביאר שהתכפר על של אמש בחטאת אחרת, ואף שחטאת שהתכפרו בעליה למיתה אזלא, אין זה מפני כפרת החטא שבאה עליו, אלא מפני שבטלה תורת הקרבנות, אך זו יכולה לכפר בדיעבד על חלב של היום, ולכן אינה מתה.

10. החזו"א [בנעעים יב יז] תמה, הרי בברייתא אמרו שרק מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר, אך באמת כיפר, ואיך מבארת הגמרא שהכוונה לעשה של סמיכה שבאמת אינו מתכפר.

וכתב שביאור הגמרא כך: אם ביטל את הסמיכה במזיד אין הקרבן מכפר לו על כך, ולכן מעלה הכתוב על כל הקרבן כאילו לא כיפר, אבל אם התכפר על העשה של סמיכה ודאי לא יעלה הכתוב על כל הקרבן כאילו לא כיפר. [נראה רש"י